

Jarmo Nieminen

Puheenvuoro Espoon yhteisen kirkkovaltuuston kokouksessa 19.3.2025

Asia: Espoon Tuomiokirkon korjausten hankesuunnitelma

Arvoisa puheenjohtaja, hyvät kanssavaltuutetut ja muut läsnäolijat

Olemme nyt tekemässä merkittävää päätöstä Espoon vanhimman rakennuksen ja Espoon hiippakunnan pääkirkon korjaamisesta. Kirkon valmistumisvuodesta ei ole täyttä varmuutta, mutta se on valmistunut 1400-luvun jälkimmäisellä puoliskolla, nykytutkimuksen mukaan vuosi 1485 lienee lähinnä totuutta (Kari Pohjakallio: Espoon seurakuntien rakennusperintöä, 2012). Kirkko täyttäisi tänä vuonna siis 540 vuotta! Espoolaiset ovat valinneet tuomiokirkon Espoon kauneimmaksi rakennukseksi – eikä syyttä. Onhan se jo vuosisatoja säilynyt ylväänä kirkonmäellä uhmaten sateita ja myrskytuulia.

Kuva 1. Espoon tuomiokirkko, kuva [HS 18.3.2025 artikkelista](#)

Kirkon säilyminen hyvässä kunnossa keskeisenä osana Espoolaista kulttuuriperintöä myös tuleville vuosisadoille on meidän seurakuntapäätäjien vastuulla.

Tuomiokirkon tarveselvitys oli [yhteisen kirkkovaltuuston käsittelyssä 18.9.2024](#). Espoon Tuomiokirkkoseurakunnan seurakuntaneuvosto esitti lausunnossaan Tuomiokirkon tarveselvityksestä, että vesikatto tulisi uusia sääsuojattuna, museoviranomaisen hyväksymällä tavalla. Eikä siis vain paikkakorjata. Perusteluna oli se, että katon uusiminen on toimenpide, jolla voidaan varmistaa, että katto ei tarvitse korjata uudestaan lähitulevaisuudessa.

Kuva 2. Espoon tuomiokirkon katon maalaus oli jo vuonna 2020 huonossa kunnossa. Kuva Jarmo Nieminen

Seurakuntaneuvosto antoi vastaavan lausunnon myös nyt [käsittelyssä olevan Tuomiokirkon hankesuunnitelman osalta](#). Lausunto on tämän asiakohdan liitteenä ja siinä sanotaan mm. näin:

”Vanhan keskiaikaisen kirkon säilymisen kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että rakennuksen vesikatto uusitaan kunnolla. Nykyinen katemateriaali, mustaksi maalattu ja tervattu pelti, on vanha ja monista paikoista rikkoutunut. Se ei enää pidä kunnolla sadevettä poissa kirkon rakenteista.”

”Tuomiokirkon seurakuntaneuvosto katsoo, että nykyisen peltisen vesikatteen paikkakorjaukset eivät riitä takaamaan arvokkaan kirkkorakennuksen säilymistä hyvänä tuleville sukupolville. Kun korjaustoimenpiteiden ajaksi on koko kirkko tarkoitettu suojata huputtamalla, niin tällöin olisi viisasta uusia kirkon koko vesikatto.”

”Katon materiaali tulisi uusia vähintään laadukkaalla ja riittävän paksulla kattopellillä. Seurakuntaneuvosto esittää, että ennen lopullisen katemateriaalin valintaa selvitetäisiin myös kuparikatteen hinta. Kupari on erittäin kestävä katemateriaali, jota yleisesti käytetään arvorakennusten – siis myös kirkkojen – katteena. Kuparikaton tekninen käyttöikä on yleensä 80–150 vuotta, ja hyvin hoidettuna se voi kestää jopa pidempään.

Kupari on erittäin kestävä materiaali, joka ei ruostu, ja se muodostaa ajan myötä suojavaan patinakerroksen, joka pidentää sen käyttöikää. Kuparia on käytetty Suomessakin keskiaikaisten harmaakivikirkkojen katteena, mm. Liedon ja Huittisten (kuvassa) harmaakivikirkkoissa.”

Kuva 3. Huittisten keskiaikainen kivikirkko, johon on vuonna 1952 asennettu peltikaton tilalle kuparikatto (kuva [Wikipedia](#))

Nyt käsittelyssä olevan hankesuunnitelman kustannusarvion mukaan vesikatteen muuttaminen kuparikatoksi toisi lisäkustannuksia 1 064 000 Eur (alv 0%), 1 335 320 Eur (alv 25,5%).

Ehdotuksen mukainen kirkon katon paikkakorjaus (10% kattopelistä arvioidaan uusittavan) maksaisi 164 530 Eur (alv 0%), 206 485 Eur.

Kirkon sääsuojaus kattoremontin ajaksi maksaa yli kaksi kertaa enemmän kuin varsinainen korjaus: 359 840 Eur (alv 0%), 451 599 Eur (alv 25.5%).

Ehdotan, että kirkon katon korjaus nyt tehtäisiin kunnolla vaihtamalla kate kupariin. Tämä vaatii kyllä neuvotteluja museoviraston kanssa, mutta mm. Liedon kirkon kirkkoherra Risto Leppänen sanoo [Kotimaa-lehden haastattelussa 2.9.2024](#): ”Ratkaiseva käänne oli kirkon ja Museoviraston ylimmän johdon neuvottelu. Haluaisin tässä kiittää Museovirastoa valmiudesta tarkistaa kantaansa.” Liedon keskiaikaisen kivikirkon viereen saatiin neuvottelujen jälkeen rakentaa kuparilla päällystetty lisätila, ”leipähuone”.

Kuva4: Liedon kirkko, jossa uusi kuparilla päällystetty lisätila, leipähuone. Kuva: [Liedon seurakunta](#)

Teen seuraavat muutosesitykset Espoon tuomiokirkon hankesuunnitelmaan.

Muutosehdotus tuomiokirkon hankesuunnitelmaan:

Hankesuunnitelman kohta 4: Hankkeen laajuus ja laatu

Nykyinen teksti:

”Kirkon vesikatto korjataan. Mutta tarvittaessa, jos vanhan korjaaminen ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista, katto uusitaan kokonaan käyttäen laadukasta ja riittävän paksua kattopeltiä. Kestävyyden ja huoltovapauden kannalta paras kattomateriaali olisi kupari. Ennen lopullisen katemateriaalin valintaa kuparikaton kustannusvaikutus selvitetään ja jos se ylittää YKV:n 18.4.2024 hyväksymän kustannusarvion, tuodaan uusi kustannusarvio valtuuston päätettäväksi. Katon uusimisesta sovitaan museoviraston kanssa.”

Uusi korvaava teksti:

”Kirkon vesikatto uusitaan käyttäen laadukasta kuparikatetta. Kupari on erittäin kestävä katemateriaali, jota yleisesti käytetään arvorakennusten – siis myös kirkkojen – katteena. Kupari on erittäin kestävä materiaali, joka ei ruostu, ja se muodostaa ajan myötä suojavan patinakerroksen, joka pidentää sen käyttöikää. Kuparikaton tekninen käyttöikä on yleensä 80–150 vuotta, ja hyvin hoidettuna se voi kestää pidempään. Katon uusimisesta sovitaan museoviraston kanssa.”

Lisäys kohta 12 Rahoitussuunnitelma:

Hankkeen esitetty kustannusarvio on 2 950 000 € alv 0 %, 3 702 250 € alv 25,5 %.

Kun tähän lisätään arvioitu kattomateriaalin vaihto kuparikatteeseen 1 064 000 Eur (alv 0%) ja vähennetään pois jäävä katon korjauskustannus 164 530 Eur (alv 0%) niin uusi kustannusarvio on 3 849 470 Eur (alv 0%), 4 831 085 Eur (alv 25,5%).

Muutos päätösesitykseen:

Lisätään hankkeelle 1,129 MEur (alv 25,5%)

- a) **hyväksyä Espoon tuomiokirkon korjausten hankesuunnitelman, tekee hankepäätöksen ja hyväksyy hankkeen kokonaiskustannusarvion, joka on 4,140 M€ alv 0 %, 5,196 M€ alv 25,5 %**

Lisäksi teen seuraavan ponsiesityksen siltä varalta, ettei valtuusto hyväksyisi näitä esittämiäni muutoksia päätösesitykseen:

”Ponsiesitys YKV 19.3.2025, §10 Espoon Tuomiokirkon korjausten hankesuunnitelma

Hyväksyessään toivomusponnen yhteinen kirkkovaltuusto velvoittaa yhteistä kirkkoneuvostoa ja seurakuntayhtymän kiinteistötoimea Tuomiokirkon korjauksen jatkovalmistelussa pyrkimään siihen, että Tuomiokirkon katto uusitaan uudella kattomateriaalilla ja että sen materiaali olisi kuparia.”